

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 29. julija 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 87.

Nujna gradbena dela na naših železnicah.

Važna železniška konferenca v Ljubljani. — Vprašanje preureditve glavnega kolodvora.

Ljubljana, 26. julija.

Na področju Dravske banovine postajajo večja gradbena dela na železnici vedno bolj neodložljivo nujna. Že iz zadnje spomenice, ki jo je naslovila Zbornica za TOI na železniško upravo, smo videli, da se ponovno zahteva otvoritev železniških prehodov na Madžarsko v Prekmurju, ki se zavlačuje že šest let, da je treba razširiti postajo Rakek, ki bi se bila imela že davno izgraditi v smislu konvencije z Italijo v sklepi obmejni kolodvor. Konvencija je že pred leti ratificirana, a z deli se nikakor ne pričinja. Pa tudi v Zidanem mostu smo izgubili polnih devet mesecev, odkar je postavljen nov betonski most, ki stoji osamljen in neuporaben sredi Savinje, ker je brez zveze s postajo. Tudi drugod so gradbena dela nujna, posebno izmenjava pragov; radi slabih in nezadostnih pragov imamo po celem področju direkcije, posebno pa v Savinjski dolini, počasne vožnje in zamude vlakov so na dnevnem redu.

Gospodarski krogi zahtevajo tudi že davno modernizacijo železniškega prometa, nabavo motornih vozil in tirnih autobusov. Toda vse gre sila počasi. — Mi uvidevamo, da so tudi drugod potrebe nujne in velike, toda ko se gradijo stotine kilometrov novih prog, je treba skrbeti tudi za potrebe ljubljanske železniške direkcije. Med take spada poleg zgoraj omenjenih v prvi vrsti tudi vprašanje ljubljanskega kolodvora, glede katerega mislimo, da kažejo vsi znaki, da se je le končno premaknil z mrtve točke in da se bo na jesen pričelo s prvimi deli. O tem vprašanju se je vršila v soboto v Ljubljani zelo interesantna konferenca, ki je posebno važna radi tega, da se je udeležil sam novi generalni direktor državnih železnic gosp. Šreplovič.

Generalni direktor državnih železnic inž. Dimitrije Šreplovič je prispel v Ljubljano v spremstvu arhitekta inž. Schmidingerja, odličnega strokovnjaka, rodom Ljubljancina, ki je tudi napravil načrte za zgradbo palače direkcije državnih železnic v Ljubljani. Na glavnem kolodvoru so generalnega direktorja pozdravili zastopniki ljubljanske direkcije državnih železnic, zastopniki mestne občine in zastopniki gospodarskih korporacij.

G. generalni direktor je po prihodu imel najprej interno konferenco z predstavniki ljubljanske železniške direkcije, kjer so mu predstavniki, oziroma g. pomočnik inž. Klodič, pojasnili situacijo prometa v Sloveniji, to je v področju ljubljanske direkcije, v prometno-tehničnem, kulturnem, socialnem in tujsko-prometnem oziru.

V dvorani direkcije državnih železnic v Kolodvorski ulici se je nato ob 11.30 dopoldne pričela važna železniška konferenca, ki je v glavnem razpravljala o najvažnejšem vprašanju, to je glede preureditve glavnega kolodvora.

Konferenco je otvoril predsednik železniškega odseka občinske uprave, minister g. Ivan Hribar, ki je v polurnem govoru podal zgodovino, kako se je skušalo že pred vojno to pereče vprašanje rešiti. Omenjal je

vse študije, ki jih je sam kot ljubljanski župan uvedel ter je sam prepoznal Nemčijo, da tam vidi, kako so urejeni moderni kolodvori. Od pruskega železniškega ministrstva je angažiral odličnega strokovnjaka inž. Blumenthala. Naprosil je njega, da naj izdela podoben načrt glede preureditve ljubljanskega glavnega kolodvora. Inž. Blumenthal je prišel na to v Ljubljano, si ogledal situacijo ter je izdelal načrt. Po tem načrtu bi bilo treba progo dvigniti, da ne bi bil kolodvor nad sedanjo nivoeto. Sam g. Ivan Hribar je pozneje interveniral za preureditev kolodvora na Dunaju pri takratnem železniškem ministru inž. Foersterju in dalje pri raznih referentih železniškega ministrstva na Dunaju. Pri glavni direkciji južne železnice na Dunaju je dobil mnogo odličnih zagovornikov za preureditev glavnega kolodvora. Že pred vojno je bila torej za zadeva zelo aktualna. V glavnem je šlo, da bi se zgradili takozvani otočni peroni. Svetovna vojna je preprečila realizacijo teh načrtov. Po prevratu je vprašanje postalo zopet aktualno, ker je ljubljanska postaja postala eno najvažnejših gospodarskih središč. Vršile so se že mnoge ankete ter je bil izdelan načrt, da bi se zgradil čelni kolodvor mesto dosedanjega prehodnega. Vse študije so pokazale, da bi stroški za tako preureditev bili pač ogromni in bi zahtevali preko 100 milijonov dinarjev. Potreba pa je, da se v okviru finančnih možnosti izvrše adaptacije, ki bi omogočale hitrejši promet na glavnem kolodvoru. Gospod predsednik je nato nadalje pojasnjeval, v kakšnem štadiju se sedaj nahaja to za Ljubljano zelo vitalno vprašanje.

Pomočnik direktorja ljubljanske železniške direkcije inž. Klodič je na to v imenu železniške uprave poročal o vseh delih, ki jih je ljubljanska direkcija izvršila za preureditev kolodvora. Omenil je, da je direkcija že v marcu l. l. generalni direkciji v Beogradu predložila gotove načrte, in da bi se preureditev kolodvora izvršila v etapah. Za adaptacije je proračunanih približno 30 milijonov dinarjev, ki bi se stavili polagoma v drž. proračun.

Gradbeni direktor mestnega magistrata inž. Prelovšek je za tem podal kratka pojasnila glede del, ki jih je napravil gradbeni urad za preureditev kolodvora. Kritiziral je načrt, ki ga je podala ljubljanska direkcija meseca marca generalni direkciji državnih železnic.

Tajnik Zbornice TOI g. Ivan Mohorič je nato v daljšem govoru pojasnil stališče gospodarskih krogov, ki so zainteresirani na vprašanju preureditve kolodvora. Med drugim je ugotovil iz izvajanj predgovornikov, da so priznali kot uradni strokovnjaki:

1. da se pri sestavi načrta, ki je bil predložen meseca marca v Beogradu, ni vodilo računa o gospodarskih potrebah mesta Ljubljane;
2. da je sedanja situacija na glavnem kolodvoru nevarna in da je treba ukreniti vse, da se ta situacija čimprej izboljša, in
3. da za ureditev kolodvora dejansko prihajata sedaj v poštev dva načrta, in sicer eden za dviganje nivoja

sedanjega kolodvora, ki vsekakor predstavlja popolnejšo rešitev tega vprašanja, in drugi načrt, da ostane sedanji nivo ter se izvrše gotove dopolnitve sprejemnega poslopja za potniški promet; da se ustvari otočni peroni in zvezni hodniki, kar predstavlja seveda samo delno rešitev kolodvorskega vprašanja. — Ostane še vprašanje ureditve prehodov na Dunajski in Gosposvetski cesti ter dovoza na gorenjski kolodvor. Ta vprašanja so vedno bolj pereča. Sedanji glavni kolodvor je prava »gijotina za potnike« in le spretnosti postajnega načelnika g. Ludvika se je zahaliti, da se ne dogajajo na kolodvoru večje nesreče. Naglašal je, da je želja gospodarskih krogov, da se naj takoj angažira kredit 3 milijonov dinarjev, da se prične z zgradbo otočnih peronov in zveznih hodnikov.

Ta dela je treba izvršiti tako, da ne bodo kvarila in ovirala druge partije del, namreč razširitve in izpopolnitve glavnega postajnega poslopja. Glede tega so mišljenja deljena. Treba je izvršiti prezidavo tako, da bo zadostovala rastočim potrebam mesta in ne samo momentanim na minimum reduciranim nujnostim. Tudi se ne more reševati kolodvorskega vprašanja ločeno brez vprašanja železniških prehodov na Dunajski, Gosposvetski in dovozni cesti na gorenjski kolodvor.

Ker se vedno odlaša rešitev, češ, da ni denarja, ugotavlja govornik, da imajo denarni zavodi dovolj sredstev za taka posojila, ki bi se potem iz vsakoletnih anuitet državnega proračuna amortizirala. Ljubljanski glavni kolodvor ima, odkar je bila podzavljena južna železnica, bistveno drugačne funkcije kot jih je imel poprej, in doseže danes odprava potnikov na leto 1,100.000 ter dnevno 48 parov osebnih vlakov. Vse to se odigrava na napravi, ki je bila pred 80 leti zgrajena za trikrat manjšo Ljubljano. Končno je izjavil, da gospodarski krogi pričakujejo od te konference, da se bo končno vendarle zasadila lopata in pričelo z deli.

Podžupan prof. g. Evgen Jarc je nato podal gotova pojasnila ter navedel želje mestne občine, kako se naj reši vprašanje preureditve glavnega kolodvora.

Predsednik društva hišnih posestnikov g. Ivan Frelj je naglašal, da se je treba postaviti na ožji program in je treba varčevati s stroški.

Podala sta nato strokovna pojasnila inženjerja ljubljanske direkcije državnih železnic inž. Hoffmann in inž. Müller-Petrič.

Predsednik železniškega odseka gosp. Ivan Hribar je resumiral potek debate, nakar je generalni direktor državnih železnic inž. Dimitrije Šreplovič podal izjavo, v kateri je naglašal, da je sedaj Ljubljana v popolnoma novem položaju in da je pač nujno potrebno, urediti tri glavna kolodvorska vprašanja, ki se nanašajo na kolodvor v Ljubljani, Beogradu in Skoplju. Prometni minister inž. Radivojevič je že dal nalog, da se izdelajo podrobni načrti. Generalni direktor je izrazil zahvalo zastopnikom mesta Ljubljane za sprejem in za stvarno debato o vseh vprašanjih, ki se tičejo v zvezi žel. prometa ne samo našega državnega gospodarstva,

nego naše obče jugoslovanske kulture in prosvete. Posebej je poudaril, da je želja g. ministra za promet, da se Ljubljani kot enemu najvažnejših gospodarskih, kulturnih in prosvetnih centrov ter prestolici Slovenije in Dravske banovine v vsakem oziru pomaga, kolikor je to z državnega vidika mogoče, ter da bo njegovo delo na težkem in odgovornem mestu generalnega direktorja jugoslovanskih drž. železnic vedno usmerjeno za tem, da zadovolji vsem potrebam slovenske prestolice bele Ljubljane. V finančnem pogledu pa je podpiral predlog tajnika gosp. Ivana Mohoriča, da se v te svrhe najame posojilo pri Državni hipotekarni banki. Povdarjal je dalje, da je predvojni načrt inž. Blumenthala za preureditev ljubljanskega kolodvora tehnično idealna rešitev, da pa so po vojni nastopile povsem druge razmere. Treba je vpoštevati načrte za daljšo bodočnost in sigurnost za potnike. Povdarjal je tudi, da se mora čimprej pričeti s prvimi deli in da je umestno, da se razpiše mednarodni natečaj za adaptacijska dela na glavnem kolodvoru.

Predsednik železniškega odseka minister g. Ivan Hribar je nato zaključil oficijelni del konference, nakar se je vršil skupen obed v restavraciji »Union«. Popoldne se je nadaljevala informacijska debata, v kateri so posamezni zastopniki naših gospodarskih krogov podali še podrobnejša pojasnila o vseh težnjah, ki jih ima Ljubljana za ureditev ljubljanskega glavnega kolodvora.

Konferenca so se med drugimi udeležili: generalni direktor inž. Dimitr. Šreplovič, pomočnik direktorja ljubljanske železniške direkcije inž. Klodič, načelniki direkcije inž. Benedek, inž. Hoffmann, inž. Müller-Petrič, dalje obče sv. dr. Vinko Gregorič, gradbeni direktor inž. Matko Prelovšek, postajni načelnik Ludvik, inspektor Ivan Deržič, inž. Fine, podpredsednik Zbornice TOI s tajnikom g. Ivanom Mohoričem in predsednik Društva hišnih posestnikov g. Iv. Frelj.

Popoldne se je general. direktor g. inž. Dimitrije Šreplovič v spremstvu podžupana g. prof. Evgena Jarca odpeljal na Gorenjsko v Bohinj.

Potek konference je pokazal, da slovenska prestolnica Ljubljana in pa Dravska banovina lahko gleda v novem generalnem direktorju jugoslovanskih drž. železnic objektivnega in prepričanega prijatelja in pospeševalca slovenskih gospodarskih, kulturnih in socialnih interesov Slovenije, oziroma Dravske banovine.

TEMELJNI KAMEN MOSTA BEOGRAD-ZEMUN.

19. t. m. so položili temeljni kamen za ta most, ki se bo imenoval po Nj. Vel. kralju. Kljub veliki potrebi mostu se je pričetek dela pričel šele sedaj. Po sredi novega mosta bosta vodili dve železniški progi, ob krajih bo prostor za vozove in avtomobile ter za pešce. Most bo dolg 411 metrov in širok 21.7 metrov. Most bo počival na petih stebrih; dva bodo zgradili na obeh obrežjih. Pri prvem mostnem stebri pod sedanjo rečnoplovno direkcijo bodo po možnosti napravili umetno nabrežje. Glavna dela se bodo pričela šele v novembru, most sam bo dograjen v treh letih. Z delom so pričeli na beograjski strani Savinega brega.

O obrestni meri bančnih zavodov.

Ljubljanski trgovec nam pošilja k vprašanju obrestne mere obširen dopis, ki jasno kaže, kako živo je trgovina zainteresirana na tem vprašanju in kako ogorčenje vlada med trgovci v pogledu trdih obresti. Dopis, iz katerega smo izločili pretrde in žaljive besede na naslov naših denarnih zavodov, se glasi:

»Trgovski list je v štev. 82 z dne 17. t. m. priobčil hvalevreden in za gospodarske kroge nad vse vežen članek, v katerem razpravlja o vprašanju obrestne mere v naši državi. Ni trgovca, obrtnika in industrijalca, ki bi danes ne občutil peze sedanje obrestne mere. S polnim upanjem se je pričakovalo, da bo Zveza denarnih zavodov, ki je imela pred kratkim svoj kongres, sklepala tudi o znižanju obrestne mere. Kakor pa vidimo, se biš v tem prašanju, ki je bilo sicer na dnevnem redu kongresa, navzlic temu, da globoko posega v naše celokupno gospodarstvo, ni definitivno sklepalo. Presenetilo nas je suhoparno poročilo Zveze denarnih zavodov, da za definitivno ureditev vprašanja obrestne mere še niso podani pogoji. Ta ugotovitev zveni nekam čudno, če vidimo na drugi strani, da Narodna banka, Državna hipotekarna banka itd. obrestno mero sproti prilagodujejo razvoju in gospodarskim potrebam v naši državi.

Naše trgovstvo, ki je upravičeno pričakovalo pozitivnih sklepov glede znižanja obrestne mere, je danes razočarano. Vsak dan slišimo tarnanje o slabih kupčijah itd. in pomanjkanju obratnega kapitala, ki naj bi dal možnost razmaha v kupčijah. Tega pa ne more dobiti, ker je obrestna mera za današnje prilike pretrda in marsikateremu trgovcu pripomore, da omahne pod pezo bremen. Danes je trgovec, ki je navezan na kredit, odvisen od milosti denarnih zavodov, ki pa po našem mnenju nimajo zadostnega razumevanja, kako bi našega trgovca dejansko dvignili in mu dali možnost za boljše uspevanje.

V tresorjih bančnih zavodov pa leži ogromno bogastvo neplasilanega denarja, ki bi pri velikopotezni in umni gospodarski politiki mogel mnogo koristiti gospodarstvu in mu olajšati položaj. Če Zveza denarnih zavodov trdi, da obrestne mere ne more znižati, ker so državne dajatve občutne, nočem še posebej opozarjati, da se je davčno breme za družbe z novim zakonom izdatno olajšalo, ugotoviti pa hočem, da naše trgovstvo ne more uspevati, ker ni obrestna mera bančnih zavodov v nikakem razmerju z obrestmi, ki jih nudijo inozemske banke trgovstvu. Ugotavljamo, da je obrestna mera naših bančnih zavodov višja, kakor kjerkoli v inozemstvu. Izgovora, da so edino državne dajatve krive visoke obrestne mere, pač ne moremo resno uvaževati, vzrok je drugje, in bančnikom ni treba šele dopovedovati, kaj drži obrestno mero na sedanji izmeri.

Mnenja sem, da ako bančni zavodi ne morejo nuditi trgovcu in ostalim gospodarskim panogam nižje obrestne mere, naj vsaj v kakem drugem oziru pokažejo koristno udejstvovanje za naše gospodarstvo.

Tega dosedaj še niso pokazali.

V gospodarskih vprašanjih nam velikopoteznosti in pogleda vbodočnost manjka. Zato pa se nikar ne jezimo, če se inozemski kapital nemoteno udejstvuje v naši državi in odnaša vsako leto lepe dobičke v inozemstvo na račun naših nepodjetnih činiteljev, ki drže denar v tresorjih, mesto, da bi ga plasirali nekoliko ceneje v splošen narod in gospodarski blagor. Mnenja smo, da bodo morali naši bančni zavodi ponovno sesti k mizi in spremeniti v interesu njih samih, kakor tudi v interesu našega gospodarstva, prvotne sklepe glede obrestne mere, ki niso v skladu z duhom časa in s potrebami našega gospodarstva.

Konferenca balkanskih držav se bo vršila 5. okt. v Atenah. Dovoljene so Albanija, Grčija, Jugoslavija, Bolgarija, Rumunija in Turčija. Vsaka država bo imela 30 glasov. Obravnavala se bodo tudi gospodarska vprašanja.

Osemdesetletnica g. Feliksa Urbanca.

Te dni je praznoval 80letnico svojega rojstva ljubljanski veletrgovec Feliks Urbanec. Jubilant je eden najuglednejših ljubljanskih trgovcev. Iz skromnih početkov je svojo trgovino tekom let s svojo pridnostjo in strokovnim znanjem povzdignil na sedanjo višino. Izučil se je trgovine v svojčas sloveči Krisperjevi trgovini v Kranju, kjer je bil tudi po izučitvi zaposlen, dokler se ni osamosvojil in otvoril v Ljubljani pod Trančo lastne manufakture trgovine. Po njegovi marljivosti in podjetnosti je trgovina zavzemala vedno večji obseg. Ko so mu prostori pod Trančo postali pretesni, je računajoč s tokom časa postavil na voglu Sv. Petra ceste in Miklošičeve ulice moderen trgovski dom, ki še danes nima primere v Ljubljani. Omejeval pa se ni samo na manufakture, temveč je, bistro motreč položaj našega domačega gospodarstva, bil prvi, ki je organiziral izvoz zobotrebcev, ki se izdelujejo v krajih pod Ljubljano v hišni industriji. Revnemu prebivalstvu je s tem, da mu je omogočil vnovčevanje izdelkov, veliko pomagal.

Jubilant je vedno budno zasledoval prizadevanje stanovskih korporacij in organizacij za interese trgovstva. V zbornici za trgovino obrt in industrijo v Ljubljani je bil dolgo vrsto let zbornični član. V povojni dobi se je v tej lastnosti prvi zanimal za interese razpošiljalne trgovine in stavil za ureditev poštno-prometnih in carinskih razmer veliko praktičnih nasvetov, ki so pripomogli, da so se v tem pogledu trdote po možnosti omilile. Zanimal se je tudi za vprašanje davka na poslovni promet in marljivo sodeloval pri prizadevanjih, da se je trda oblika, v kateri je bil ta davek prvotno zamišljen, vsaj nekoliko olajšala in prilagodila potrebam praktične trgovine. Jubilant pa je sodeloval tudi v gremiju ljubljanskih trgovcev in prevzel v gremiju, ko je prešel v slovenske roke, mesto odbornika.

Številnim čestitkam, ki jih prejema jubilant ob svoji osemdesetletnici, se pridružuje tudi naš list s srčno željo, naj mu bo jasen in veder večer njegovega življenja in naj v zdravju in zadovoljnosti učaka še dolgo vrsto let.

Iz Zveze trgovskih gremijev za Slovenijo.

Priključitev telefonskih vodov na železniške telegrafske vode.

Na predlog gremija trgovcev v Ribnici in na podlagi sklepa zveznega občnega zbora je predložila Zveza ministrstvu predstavko, naj bi se nove telefonske zveze v krajih, ki leže ob železniški postaji, priključile na železniške telegrafske vode.

Prometno ministrstvo je sporočilo Zvezi mnenje ljubljanske železniške direkcije, po katerem je priključitev telefonskih vodov na železniške telegrafske vode nemogoča, ker priklopna telefonija za večje razdalje sploh ne pride v poštev, medtem ko nastanejo tudi že pri manjših razdaljah običajno tako močna motenja pri govoru, da ni mogoče sporazumevati se.

Slepi tir v Žalcu. Pred kratkim je postajna uprava v Žalcu zaprla slepi tir na zahodni strani postaje, baje zaradi slabih pragov. Tega tira so se

posluževali doslej zlasti lesni in pa hmeljski trgovci, ker je ležarinski in nakladalni prostor na vzhodnem delu postaje za velik lesni in hmeljski promet mnogo premajhen. Zveza je na inicijativo združenih savinjskih hmeljskih trgovcev in komisijonarjev v Žalcu posredovala pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani da nujno pokrene vse, da bo tir vsaj do pričetka hmeljske sezone, ki prične približno v treh tednih, zopet odprt.

Zamude osebnih vlakov na progi Celje—Dravograd.

Na željo sreskega gremija trgovcev v Celju je intervenirala Zveza pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani, da se prometne ovire na tej progi čimprej odpravijo. Osebnih vlakov prihajajo v Celje z velikimi, celo polurnimi zamudami, čemur je baje vzrok temeljitega popravila potrebna proga.

Gospodarska bilanca U. S. A.

Nervoznost, ki se je pojavila na newyorški borzi po zadnjih tečajnih zgubah, je zopet nekoliko ponehala. Delniški trg ima tendenco za utrditev, čeprav le v neznatni meri. Najbolj so se utrdile železniške delnice. Od zadnjih izgub dalje se občinstvo za borzne kupčije izredno malo zanima in ni mogla tudi trdnjša tendenca borze zanimanja poživiti. — Vzrok borznih padcev je gospodarski položaj Amerike, njegov neugodni razvoj nikakor ne opravičuje upanja na skorajšnje zboljšanje konjunktore. Pač pa se obratno celo zdi, da se je gospodarska depresija v U. S. A. v zadnjem času še poostрила. Gospodarske številke za junij nam pravijo, da je industrijska produkcija Amerike v preteklem mesecu ponovno padla.

Produkcija surovega železa je znašala v juniju 2,930.000 ton, v maju 3,230.000, v lanskem juniju 3,720.000 ton. Surovo jeklo izkazuje sledeče odnose številke: 3,440.000 ton, ca 4 milijone in 4,880.000 ton. Kljub močno omejeni produkciji je število neizvršenih naročil ameriškega jeklenega trasta padlo v juniju za 91.000 ton na 3,970.000 ton proti 4,270.000 tonam ob istem času preteklega leta. Produkcija avtomobilov v U. S. A. in v Kanadi se je znižala v juniju na 343.000 voz proti 441.000 v maju in 567.000 v lanskem juniju. Stavbno delovanje zaznamuje po poročilih iz 215 mest 12odstotni padec proti maju in 30odstotni proti lanskemu juniju. Poraba volne v ameriških predilnicah je padla od lanskega do letošnjega junija za 35 odstotkov. Celo blagovne hiše in množtevni podružniški koncerni, ki so prenašali gospodarsko krizo doslej še razmeroma dobro, za-

znamujejo v zadnjem času znaten padec v prodaji. — Tako na primer je padla prodaja Woolworthovega koncerna, znanega po njegovih enotnih cenah, od maja do junija za 20 odstotkov, v primeri z lanskim junijem pa za 30 odstotkov. Spričo tega neugodnega prodajnega razvoja skušajo sedaj razna velika trgovska podjetja poživiti nakupno veselje občinstva z znatnim znižanjem cen. Obe veliki razpošiljalni podjetji Sears-Roebuck in Montgomery Ward sta pravkar znižali svoje prodajne cene povprečno za 10 odstotkov in deloma tudi do 25 odstotkov. Montgomery Ward je izrekel poleg tega tudi svojo pripravljenost, da nudi svojim odjemalcem do srede septembra kredite, ki tečejo do 60 dni. Splošno se kaže pojemanje kupčijske delavnosti tudi v nazadovanju clearing-prometa pri ameriških bankah, ki je bil v juniju za 49.900 milijoni dolarjev za 3400 milijonov manjši kot v lanskem juniju.

V Newyorku je padel računski promet za 4 odsotke; iz tega sledi, da se izraža gospodarska depresija v notranjosti U. S. A. veliko ostreje ko v Newyorku, posebno še v poljedelskih okrajih. Dokaz za to, da je padec clearing-prometa v bistvu posledica manjšega blagovnega prometa, dobimo v močnem padanju naročil tovornih vagonov pri ameriških železnicah.

Splošno kaže torej junij občutno nazadovanje, pa naj se obrnemo tja ali sem. Seveda pa Amerike še vedno ne smemo primerjati z Evropo; ona je bila doslej na nedoseženem višku prosperite in jo tudi še bolj občutna gospodarska depresija ne spravi dol na nivo večine evropskih držav.

Po svetu

Sibeniško pristanišče je pasiralo te dni osem vagonov rotacijskega papirja iz Brucka a. Mur, namenjenih pa Argentino. To je po vojski prva inozemska pošiljatev preko Sibenika v prekomorje.

Standardiziranje konoplje in paprike. V Beogradu se je vršila v trgovskem ministrstvu konferenca, ki se je bavila z vprašanjem standardiziranja in kontrole v proizvodnji konoplje in paprike. Konferenca so se udeležili tudi zastopniki Zagrebske in Novosadske TOI.

Trgovska in industrijska banka v Beogradu je zvišala z emisijo 10.000 novih delnic po 500 Din delniško glavnico od 5 na 10 milijonov Din. Stari delničarji imajo opcijsko pravico.

Investicijsko posojilo v znesku 4 milijard dinarjev hoče najeti mesto Beograd; služilo naj bi konverziji dosedanjih občinskih posojil in izvedbi raznih novih investicijskih del.

Odpravo uvozne carine na superfosfate zahtevajo jugoslov. zadrugne zveze; v fin. ministrstvu so opozorile, da so cene superfosfatov v domačih tovarnah tako visoke, da poljedelstvo tega važnega gnojila ne more uporabljati. Od merodajne strani so dobile zadrugne zagotovilo, da se bo njih želja upoštevala.

Pogajanja za sklep trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Bolgarijo bi rada pričela Bolgarija, in je stavila tozadeven predlog na jugosl. vlado.

Stock-Cognac-Medicinalna tovarna d. d. v Slav. Požegi je spremenila svoje ime in je v smislu trgovske pogodbe med Jugoslavijo in Francijo zamenjala izraz »Cognac« z izrazom »Brandy«. Tovarna se bo v bodoči pomladi razširila in bo pomnožila zlasti produkcijo čokolade.

Sodelovanje pri stabilizaciji dinarja bo po poročilu »N. Z. Ztg.« ena prvih nalog Banke za Mednarodna plačila.

Rumunsko žilo si išče trgov v Franciji, in je obljubil min. predsednik Tardieu tej akciji svojo podporo.

Svetovna živinorejska razstava se je vršila v Londonu. Naša vlada bo nakupila za 200.000 Din plemenske perutnine, ki jo bodo izročili posameznim vzorčnim farmam.

Londonska cena surovega kavčuka je zopet padla, in sicer na rekordno globinsko točko 5³/₁₆ cents. V Amsterdamu so holandski interesi razpravljali o britanskem restriktivnem predlogu, ki meri na 25 odstotno omejitev produkcije.

Velika poljska tovarna manufakture v Bgierzju je s 17. t. m. svoj obrat popolnoma ustavila, potem ko je bila že pred kratkim vsled občutne prodajne krize odpustila 1000 delavcev.

Avstralsko gospodarstvo volne je znižalo plače strižcev za 20 odstotkov. Dohodki avstralskih producentov volne bodo znašali letos 46 milijonov funtov proti 71 milijonski povprečnosti v zadnjih petih letih.

Uvoz zlata v USA v prvi letošnji polovici je bil za 200 milijonov dol. večji kot izvoz iz USA; za to vsoto so torej USA pomnožile svoje zlate rezerve na stroške inozemstva.

Glede financiranja hmeljske kampanje v Češkoslovaški se je med hmeljskimi interesi dosegel sporazum. Pogajanja o trgovski organizaciji za prodajo hmelja, o ustanovitvi informacijskega urada itd. se nadaljujejo.

Industrija bazaltne lave v Nemčiji se je spojila v trdno organizacijo, ki obsega 95 odstotkov vseh obratov.

»Chardonnat« je nova označba za umelno svilo, in je sedaj nemška tozadevna industrija sklenila, da bo to označbo prevzela.

Izvozna trgovina bombaževine v U. S. A. hoče ustanoviti eksportni kartel, kojega prva naloga bi bila poenotenje plačilnih pogojev v eksportni kupčiji.

Uprava Steyr-a je sklenila z delavci dogovor, po katerem se akordne mezde znižajo za ca. 15 odstotkov.

Insolventno je postalo veliko nemško tekstilno podjetje Schindler v Kennelbachu; razpolaga z 28.000 bombaževimi vretni, 410 sukančevimi vretni in s 470 stavlami.

OBČINSKE FINANCE V NEMČIJI.

Nemški hmeljarji zahlevajo, naj se pogaja vlada s Francijo in Belgijo o reviziji carine na hmelj, ki znaša sedaj 100 mark za 100 kg.

Gospodarski položaj Nemčije v ameriški luči. Mesečno poročilo ameriškega trgovskega atašeeja v Berlinu označa splošno gospodarsko depresijo v Nemčiji kot nadalje nespremenjeno, čeprav se pojavljajo v raznih industrijah malenkostni dvigi in padci v prodaji. Svella točka so ugodni izgledi za sprejeme nove davčne predloge. Drugače je sicer malo blaga v skladiščih, a trajno kolebanje cen je preprečilo poživljenje poslovnega prometa. Zelo pesimistično se je izjavil trgovski atašee o vprašanju brezposelnosti, ki zna v bodoči zimi postati akutno. Atašee pravi, da bo nastopila najbrž potreba nadaljnega obsežnega obdavčenja za krilje podpor za brezposelne ali pa celo potreba drastične reorganizacije vsega podpornega sistema.

Philips grozi nemškim tvrdkam z bojkotom. Uprava Philipsovih tovarn žarnic (v Holandiji) je poslala nemškim dobavnim tvrdkam okrožnico z opozorilom, da je kupilo Philipsovo podjetje leta 1929 za 85 milijonov mark nemških izdelkov, Nemčija pa da je kupila njegovih izdelkov samo za 7 do 10 milijonov mark. Okrožnica priporoča nemškim tvrdkam, naj opozorijo nemško vlado, da Philipsov koncern ne bo oddal nobenih naročil več v Nemčijo, če mu bo prodaja v Nemčiji še nadalje onemogočena.

Eksportni sindikat industrije čevljev v Češkoslovaški. Pred par dnevi je bil ta sindikat, od katerega si obetajo ozdravljenja eksportnih razmer, v Praški TOI ustanovljen. Priglasilo se je 36 tvrdk, ki predstavljajo večino čevljarke industrije. Delovanje sindikata bo obsegalo v prvem času zlasti organizacijska in eksportna vprašanja. Osnovili so odbore za vprašanja cen in kondicij ter za stvarne in finančne zadeve. O češkoslovaški in nemški industriji čevljev priobčimo poseben članek.

Inozemski kapital v Nemčiji prodira dalje; belgijsko bakreno podjetje Union Minière du Haut Katanga upr. je kupilo sedaj delniški paket nemške Hirschove bakrene družbe; ta paket obsega 18 odstotkov vrednosti vse delniške glavnice Hirscha, 25 odstotkov glavnice ima pa v rokah British Chemical Co.

Tujski promet v Češkoslovaški v 10 največjih kopališčih izkazuje lani 463.982 oseb, med njimi iz inozemstva 237.629. Na čelu so bili Karlovi vari s 66.802 obiskovalci (iz inozemstva 50.257); sledijo Marijine Lazne z 41.226 (35.976) in Francovi vari z 18.560 (10.700).

Dogovor Forda s podjetjem Isoffa Fraschini je perfekten; nova Fordova družba bo opremljena z delniško glavnico 100 milijonov lir. Ker bodo nove gradbe trajale ca. 9 mesecev, je računati z začetkom produkcije v novih Fordovih tovarnah šele v pozni bodoči pomladi. Izdelovali bodo Fordov vzorec 1930. Tovarne Isoffa bodo neodvisno od Forda izdelovale v svojih starih obratih svoje lastne vozove naprej.

Dobava-prodaja

Dobave. Strojni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 8. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1000 komadov vijakov, 700 kg žičnikov. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 30. julija t. l. ponudbe glede dobave 500 kg katrana; do 6. avgusta t. l. pa glede dobave 2000 kg tolotne masti, 100 kg kolofonije, 250 steklenic sidola, 20 škatelj rujave masti za parkete, 50 kg angleškega cinka, staufferjevih mazalic, ključev, raznih žebeljev, balat-jermen, 1000 kg svinca, 50 kg gumijskih plošč, raznih vijakov in drugega orodja. — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 31. julija t. l. ponudbe glede dobave 300 kg rafiniranega petroleja; do 7. avgusta t. l. pa glede dobave 2700 kg vijakov z maticami, 1500 kg kovanih žebeljev, 3000 komadov groverjevih obrobov in 800 metrov jeklenih vrvi. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 4. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 5 komadov navadnih preizkuševalcev za električne vžigalnike in 50 zavrtkov svetlopisnega papirja »Ozalid«. — Direkcija državnih rudarskih poduzeća v Sarajevu sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave naprav za obvarovanje kotlov od kotlovnega kamna. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Direkcija državnih železnic v Zagrebu sprejema do 31. julija t. l. ponudbe glede dobave livarskega peska. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri gradbenem oddelku iste direkcije.)

Nabava 825 parov čevljev. Dravska poštna direkcija v Ljubljani razpisuje prvo pismeno licitacijo za dobavo 825 parov čevljev. Licitacija bo 2. sept. t. l. ob 11. uri v pisarni poštne direkcije. Najkasneje do desetih na dan dražbe

morajo položiti domači ponudniki 10% kavecijo (inozemci 20%) pri pomožnem uradu, kjer lahko vpogledajo in kupijo pogoje. (Št. 67982/IV ex 1930.)

Nabava ca. 500 m³ drv. Dravska direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje za dobavo ca. 500 m³ drv drugo pismeno licitacijo, ki bo dne 21. avgusta t. l. ob 11. uri v pisarni poštne direkcije v Ljubljani. Najkasneje na dan licitacije morajo položiti ponudniki 10% kavecijo pri pomožnem uradu, kjer se lahko vpogledajo in kupijo pogoji, ki so isti kot za prvo licitacijo. (Št. 67481/IV ex 1930.)

Dobave. Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 31. julija t. l. ponudbe glede dobave 230 komadov signalnih rogov za vlakovodje in kretnike. (Pogoji so na vpogled pri istem oddelku.) — Direkcija državne železnicne Vreš sprejema do 6. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 10.000 kg riža. — Direkcija državnega rudnika Senjski Rudnik sprejema do 5. avgusta t. l. ponudbe glede dobave kadi, štedilnikov, kotlov. — Ravnateljstvo Velike Medrese Kralja Aleksandra I. v Skoplju sprejema do 10. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 1 štedilnika. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do dne 12. avgusta t. l. ponudbe glede dobave 2000 kg olja, 5000 kg riža; do 13. avgusta t. l. glede dobave 1000 kg cilindričnega olja, 100 litrov špirita, 3000 kg bencina, 1000 kg petroleja, 2000 kg kompresorskega olja, 1000 kg belih krp za čiščenje, 1000 kg bombaža za čiščenje, 21.000 komadov opeke, 50.000 komadov strojne opeke, 3000 kg strojnega olja in glede dobave ene blagajne-Wertheim. — Direkcija državnega rudnika Kreka sprejema do 15. avgusta t. l. ponudbe glede dobave lopat, svedrov, žag, užigalnikov za karbidne svetiljke in igel za čiščenje istih. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 9. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Subotici glede dobave 6000 kg jekla; do 13. avgusta t. l. glede dobave stenja, gorilcev, pločevinastih škatljic, usnjatih torbic (futrolov) za signalne zastavice itd.; do 14. avgusta t. l. glede dobave 480.000 komadov razne opeke; do 16. avgusta t. l. pa glede dobave 20 tisoč komadov kockastega kamena. — Dne 9. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave 49.000 komadov železnih nosilcev in 5000 komadov matic; dne 16. avgusta t. l. pa glede dobave 8000 kg pločevine. — Dne 14. avgusta t. l. pri Upravi drž. monopolov, ekonomski oddelek v Beo-

gradu glede dobave 2.600.000 komadov vreč. — Dne 14. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Sarajevu glede dobave bombaža za čiščenje in za ležaje. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 8. avgusta t. l. se bo vršila pri računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave raznega telegrafsko-telefonskega materijala; dne 14. avgusta t. l. pa glede dobave 4735 metrov sukna. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem oddelku.) — Dne 12. avgusta t. l. se bo vršila pri Glavnem sanitetnem slagališču v Zemunu ofertalna licitacija glede dobave 2000 komadov žimnice in 1000 komadov blazin; dne 14. avgusta t. l. glede dobave zdravilnih kemikalij; dne 16. avgusta t. l. glede dobave svilenega papirja in zamaškov; dne 21. avgusta t. l. glede dobave medicinskih stekel; dne 23. avgusta t. l. pa glede dobave konjaka, ruma, špirita. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri istem slagališču.) — Dne 14. avgusta t. l. se bo vršila pri Komandi mesta v Bihaću licitacija glede dobave mesa. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjeni komandi.)

Prodaja starega papirja. Dne 16. avgusta t. l. se bo vršila pri Središnjem stovarišču materijala v Subotici ofertalna licitacija glede prodaje 55.000 do 60 tisoč kg starega papirja. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani.)

Oddaja zakupa trgovskih lokalov v palači »Ljubljanski dvor« v Ljubljani se bo vršila potom licitacije dne 15. avgusta t. l. pri Direkciji državnih železnic v Ljubljani. (Oglas je na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri isti direkciji.)

Tržna poročila

Sejmsko poročilo iz Maribora. — Na svinjski sejem dne 25. julija je bilo pripeljanih 198 svinj in 2 kozi. Cene so bile sledeče: Mladi prašiči: 5—6 tednov stari Din 100—150 kom., 7—9 tednov 200—250, 3—4 mesece 300—350, 5 do 7 mesecev 450—500, 8—10 mesecev 600 do 850, 1 leto 1000—1100, 1 kg žive teže 11—13, 1 kg mrtve teže 15—17. — Prodanih je bilo 155 svinj.

NAZNANILO.

Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani tem potom vljudno javlja cenjenim vlagateljem, občinam ustanoviteljicam, č. župnim uradom in ostalemu občinstvu, da **se preseli z dnem 1. avgusta t. l. v nove poslovne prostore v palačo „Vzajemne zavarovalnice“ na Miklošičevi cesti.**

RAVNATELJSTVO HRANILNICE KMEČKIH OBČIN V LJUBLJANI.

VINO CET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši namizni kis iz pristinega vina.

Tehnično in higijenično najmoderneje urejena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna:

Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadstr.

Zahtevajte ponudbo!

Veletrgovina

A. Šarabon
Ljubljana

prporoča

špecerijsko blago

raznovrstno žganje, moko in deželne pridelke - Raznovrstno rudninsko vodo

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z elektr. obratom
Ceniki na razpolago!

KUVERTA

DRUŽBA S O. Z.

Tvorilca kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**

TISKARNA MERKUR

TRG-IND. D. D.

LJUBLJANA

Gregorčičeva ul. 23. Tel. 2552

se priporoča za naročila vseh trgovskih in uradnih tiskovin. Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, statute, tabele, letake i. t. d. Knjigoveška dela izvršuje v LASTNI KNJIGOVEZNICI